

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Spooragenda Utrecht	TELEFOONNUMMER	+31636449336
DATUM	19-12-2023	E-MAILADRES	annelot.van.nass@provincie-utrecht.nl
DOCUMENTNUMMER	UTSP-330406399-825	DOMEIN/OPGAVE	MOB
VAN	Annelot van Nass	TEAM	EOV
		PORTEFEUILLEHOUDER	Van Schie
BIJLAGE	Spooragenda Utrecht		

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting:

In de Spooragenda is een nadere uitwerking gemaakt van de provinciale ambities en prioriteiten op het gebied van spoor zoals die in het OV-netwerkperspectief beschreven staan. In de Spooragenda beschrijven we hoe we het spoor in onze provincie zich zou moeten ontwikkelen, welke prioriteiten we stellen en waar we als provincie, samen met partijen uit de spoorsector en betrokken overheden, aan moeten werken om die te bereiken. Op 14 maart 2023 hebben we de ontwerp Spooragenda vastgesteld, waarna deze ter consultatie is voorgelegd aan onze spoorse partners. De binnengekomen reacties zijn verwerkt en daarom hebben wij de Spooragenda vastgesteld op 19 december 2023 (UTSP-330406399-824). Met deze Statenbrief wordt u in de gelegenheid gesteld kennis te nemen van de Spooragenda.

Inleiding:

Op 11 mei 2022 heeft u het OV-netwerkperspectief (Provinciale Staten 11 mei 2022 / PS2022MM02) vastgesteld. Het OV-netwerkperspectief beschrijft hoe wij de toekomst van het openbaar vervoer netwerk zien in de periode 2025-2035 met een doorkijk naar 2050. Spoor is hier een onderdeel van. Na het vaststellen van het OV-netwerkperspectief is dit verder uitgewerkt. Eind 2021 zijn we begonnen met het opstellen van een Spooragenda in samenwerking met gemeenten Utrecht, Amersfoort en Veenendaal, regio's U10, Amersfoort en Foodvalley, spoorsector (NS en ProRail) en het Rijk. Daarnaast is het Reizigers Overleg Consumentenbelangen Openbaar Vervoer Utrecht (ROCOV) tweemaal geconsulteerd. Dit heeft geleid tot een ontwerp Spooragenda die wij op 14 maart 2023 hebben vastgesteld (UTSP-330406399-140). Hierna heeft een consultatieronde plaatsgevonden en zijn gemeenten en regio's van onze provincie, buurprovincies, spoorsector en het Rijk uitgenodigd om een reactie te geven op de vastgestelde ontwerp Spooragenda. Deze reacties zijn meegenomen bij het opstellen van de definitieve Spooragenda en dit heeft geleid tot de Spooragenda Utrecht die op 19 december 2023 door ons is vastgesteld.

De Spooragenda Utrecht

Onze provincie ligt centraal in het land, en vormt hiermee de 'spin in het web' van het spoorweginet. Zowel station Utrecht Centraal als Amersfoort Centraal vormen belangrijke schakels voor het nationale spoornetwerk.

Tegelijkertijd is het spoor van groot belang voor het provinciaal OV-systeem. In het OV-netwerkperspectief wordt het spoor in de provincie niet voor niets als ruggengraat van het regionaal OV-systeem genoemd. Het spoornetwerk is van belang voor de (inter)nationale treinreizigers en goederen, die door provincie heenreizen, maar is ook van groot belang voor de inwoners van provincie die naar school, werk, familie en recreatieve bestemmingen binnen en buiten de provincie willen reizen. Dit zijn twee functies van het spoorwegnetwerk in de provincie die elkaar aanvullen, maar elkaar ook soms in de weg zitten en waar de ontwikkeling van de één, de ontwikkeling van de ander beperkt.

Anders dan bij het regionaal OV is de provincie geen concessieverlener van het spoorvervoer. Onze rol bestaat vooral uit het geven van advies en het leveren van inspraak. Daarnaast werken we in U Ned-verband samen met Rijk en gemeenten aan woningbouw en het daarbij horende OV (inclusief spoorvervoer). Ook participeren we in veel studies, onderdeel van het Toekomstbeeld OV (TBOV), waarin gewerkt wordt aan de visie op de ontwikkeling van het spoor op de (middel)lange termijn. Dit zijn slechts twee van meerdere voorbeelden.

Vanuit de activiteiten die we als provincie al ontplooiën of nog willen oppakken, is de behoefte ontstaan om alle zaken die op spoorgebied spelen, te bundelen. En daarbij aan te geven welke zaken we, samen met gemeenten, NS, ProRail en andere partijen, de komende jaren willen oppakken. Daarom is een Spooragenda Utrecht opgesteld. Hierin staat hoe het spoor in onze provincie zich zou moeten ontwikkelen, welke prioriteiten we stellen en waar we als provincie, samen met partijen uit de spoorsector en betrokken overheden, aan moeten werken om die te bereiken. In de Spooragenda is een nadere uitwerking gemaakt van onze provinciale ambities en prioriteiten op het gebied van spoor zoals die in het OV-netwerkperspectief beschreven staan. De Spooragenda beschrijft veelal lopende en soms nieuwe onderzoeksactiviteiten die uitgevoerd worden binnen de beschikbare financiële ruimte van het mobiliteitsprogramma 2019-2023 (inclusief uitvoeringsprogramma OV) en de huidige begroting inclusief meerjarenperspectief.

Ambities en oplossingsrichtingen

Wij hebben voor het spoorvervoer ambities op het regionale, nationale en internationale schaalniveau (grofweg voor de Sprinters, Intercity's en internationale treinen). De ambities die we hebben kunnen we alleen waarmaken met de partijen in de spoorsector: NS en andere vervoerders, ProRail en het ministerie van IenW. Veel van onze ambities worden ook gedeeld door deze partijen. De gestelde ambities zijn vertaald naar oplossingsrichtingen per corridor, waarbij de kanttekening geplaatst moet worden dat dit een provinciale vertaling betreft. Dit houdt in dat andere partijen een andere mening kunnen hebben dan wij over hoe de ambities bereikt kunnen worden. Daar waar dit het geval is, gaan we in gesprek met de betreffende partijen over hoe hiermee om te gaan in goede samenwerking. In deze Statenbrief zijn alleen de opgaven met de hoogste prioriteit kort genoemd. Voor een uitgebreide uitwerking van alle opgaven verwijzen wij u naar de Spooragenda.

Regionale ambities en oplossingsrichtingen

Het spoor vormt de ruggengraat voor het regionaal OV. Het realiseren van een systeemsprong is voor ons de meest prioritaire opgave. We willen een frequent sprinternetwerk in alle windrichtingen vanaf Utrecht Centraal opbouwen en behouden. Tot en met 2035 ligt de focus op benutten. Daarna gaat het om ontwikkeling van het sprinternetwerk met frequenter treinvervoer voor nieuwe woningbouwlocaties nabij stations, meer eigen infrastructuur voor regionale opgaven en waar nodig extra stations en aantrekkelijke overstappunten van auto op trein (P&R-stations - Regiopoorten). Deze opgave willen we samen met de spoorsector oppakken. We zien al een aantal prioritaire bouwstenen die deels al zijn belegd in lopende studies en uitwerkingen en deels in regionaal verband nog gestart moeten worden. Zo wordt al gewerkt aan de verbetering van OV-knooppunten en wordt in U Ned verband gewerkt aan de ontwikkeling van regiopoorten, zoals Woerden en Houten. Ook op andere regiopoorten als Bunnik en Breukelen liggen kansen, maar zien we hogere frequenties wel als randvoorwaarde voor goede bereikbaarheid.

Daarnaast zijn er ook kansen om met de inzet van Bus Rapid Transit (hierna: BRT) op korte termijn de ruggengraat van ons regionale OV-netwerk te versterken. De focus moet liggen op corridors waar BRT een betere kwaliteit verbinding kan bieden dan kan via de huidige OV-verbinding en/of spoorinfrastructuur. Op dit moment hebben twee corridors prioriteit, namelijk: Breda – Gorinchem – Utrecht en Amersfoort – USP.

Wij hebben als ambitie om meer en beter samen te werken met IenW, NS en ProRail. We willen een zo goed mogelijke aansluiting van ons regionale OV op het spoornetwerk. Daarnaast zien we een belangrijke rol weggelegd

voor het spoornetwerk om onze verstedelijkingsopgave te faciliteren. We willen daarom meer invloed op de dienstregeling dan alleen het jaarlijkse recht op inspraak dat we nu hebben. Het opstellen van een gezamenlijk ontwikkelplan zien we als een oplossing om een aantrekkelijker netwerk te realiseren dat aansluit bij de regionale ontwikkeling.

Nationale ambities en oplossingsrichtingen

Het intercitynetwerk moet ook in de toekomst voldoende capaciteit bieden. Ook zien we graag een combinatie van kortere reistijden op lange afstanden en maatwerk in bediening van stations om de regionale functie te versterken. Zo kunnen sommige IC's sneller worden en kan een Regio IC juist extra stations bedienen waardoor betere regionale verbindingen kunnen ontstaan. Een dergelijk product zou volgens ons rondom Utrecht (bijvoorbeeld Utrecht Leidsche Rijn) een goede manier zijn om Utrecht Centraal te ontlasten en tegelijkertijd bij te dragen aan de realisatie van het wiel-met-spaken in combinatie met BRT en ander hoogwaardig OV zoals opgenomen in ons OV-netwerkperspectief. Tot slot willen we graag dat de spoorpositie van Amersfoort als IC-knooppunt in de toekomst verder wordt uitgebreid.

Internationale ambities en oplossingsrichtingen

Samen met Rijk, spoorsector en regio delen we de ambitie om betere internationale treinverbindingen te realiseren die een alternatief bieden voor vliegtuig en auto. Onze primaire focus ligt op het verbeteren van de bestaande verbindingen. Op de korte termijn ligt de prioriteit op het versnellen van de IC Berlijn via Amersfoort. Op de lange termijn het realiseren van meer en snellere treinpaden richting Duitsland via Utrecht en Arnhem. Deze oplossingsrichtingen zijn al belegd in lopende studies.

Vervolprocedure / voortgang:

In 2024 zal een informatiesessie gepland worden over de Spooragenda. De studies en opgaven die in de Spooragenda benoemd zijn voor de komende jaren pakken we op. Sommige studies lopen al of er wordt gewerkt aan een start in 2024. Deze studies moeten leiden tot besluiten van betrokken partijen om bepaalde verbeteringen te realiseren. En aan onze kant kan werk aan randvoorwaarden nodig zijn, zoals realisatie van woningen, aansluitingen van bus, fiets en deelmobiliteit. De Spooragenda wordt geactualiseerd als er zich nieuwe ontwikkelingen voordoen die vragen om een heroverweging. Vooralsnog is de Spooragenda gericht op personenvervoer per spoor. In het kader van integraliteit zullen ook andere spoorse thema's, onder andere externe veiligheid en goederenvervoer, verder omarmd worden in de geactualiseerde versie. Hier wordt u te zijner tijd over geïnformeerd.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen